अथ चतुर्थोऽनुवाकः।

ऐष्टिकयागयजमानमन्त्राः।

(१) तृतीये श्रौताग्निप्रतिनिधौ लौकिकाग्न्यजादयः केचित् प्रायश्चित्तविशेषाश्चोक्ताः। चतुर्थपञ्चमषष्ठानुवाकैरैष्टिकयजमानमन्त्रा उच्यन्ते। अनुवाकभेदस्त्वध्ययनसम्प्रदायप्राप्तः। तत्र चतुर्थानुवाके, याः पुरस्तादिति यो मन्त्रस्तस्य विनियोगमापस्तम्ब आह, प्रणीताः प्रणीयमाना अनुमन्त्रयत इति। पाठस्तु। "याः पुरस्तात् प्रस्रवन्ति। उपरिष्टात् सर्व्वतश्च याः। ताभीरश्मिपवित्राभिः। अद्भ्यां यज्ञमारभे" इति। 'याः' आपः, पूर्व्वस्यां दिशि प्रवहन्ति याश्च 'उपरिष्टात्' सर्व्वास्वपिदिक्षु प्रवहन्ति, 'ताभिः' 'अद्भिः', 'अहं', अद्भ्यां प्राप्य 'यज्ञं', प्रारब्धं करोति। कीदृशीभिः, 'रश्मिपवित्राभिः' सूर्य्यरश्मय एव पवित्रं शुद्धिकारणं यासान्तास्तादृशीभिः। अतएवोत्पवनमन्त्रे समाम्नायते, देवोवः सवितोत्पुनात्वच्छिद्रेण पवित्रेण वसोः सूर्य्यस्य रश्मिभिरिति॥

(२) देवा गातुविद इत्यन्वाधानोपक्रमे जपेत्। पाठस्तु। "देवा गातुविदः। गातुं यज्ञाय विन्दत। मनसस्पतिना देवेन। वाताद्यज्ञः प्रयुज्यताम्" इति। गातुर्मार्गः तं विदन्तीति 'गातुविदः', तादृशा हे 'देवाः', यूयं यज्ञानुष्ठानार्थं 'गातुं विन्दत' मार्गं लभध्वं। सोऽयं 'यज्ञः','मनसस्पतिना' अस्मदीयमनःपालकेन, 'देवेन' परमेश्वरेण, 'वातात्' वायोः सकाशात्, 'प्रयुज्यतां' प्रेर्य्यतां, अनुष्ठानस्य च क्रियारूपस्य चलनहेतुर्वायुः कारणं॥